

PRAKSISOVERSIGT · PLANKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over detailhandelsplanlægning og butiksstørrelser

Planklagenævnets praksis om detailhandelsredegørelser, bymidteafgrænsning, butiksstørrelser og lovliggørelse af butiksanvendelse

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 46 afgørelser · 2013-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Praksisoversigten samler Planklagenævnets (og forgængeren Natur- og Miljøklagenævnets) praksis om planlovens særlige detailhandelsregler i kapitel 2 d – afgrænsning af bymidter, bydelscentre, lokalcentre og aflastningsområder, maksimale butiksstørrelser og detailhandelsredegørelsen i kommuneplanen. Planklagenævnet prøver kun retlige spørgsmål, jf. [planloven § 58, stk. 1, nr. 3](#), men prøvelsen er til gengæld intensiv, når det gælder de formelle redegørelseskrav i [§ 11 e, stk. 4-6](#) og de bindende arealbestemmelser i [§ 15, stk. 9](#) – og en mangel her fører som regel til ophævelse af hele plangrundlaget. Oversigten dækker desuden nævnets sortimentsbaserede afgrænsning mellem dagligvare- og udvalgswarebutikker, de skærpede dokumentationskrav ved påbud om lovliggørelse af butiksanvendelse, samt den parallelle domstolspraksis om klageberettigelse, der kulminerede i Højesterets dom af 1. juni 2023.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Planklagenævnet prøver efter planloven § 58, stk. 1, nr. 3 alene retlige spørgsmål – kommunens skøn over behovet for nye butikssarealer, planens hensigtsmæssighed og de forventede omsætningskonsekvenser for konkurrenter kan ikke efterprøves.
- 02** Planklagenævnet kræver, at detailhandelsredegørelsen efter planloven § 11 e, stk. 4, fremgår af selve kommuneplantillægget og offentliggøres SAMMEN med planforslaget; det er ikke nok at henvise til en ekstern detailhandelsanalyse, der ikke er fremlagt offentligt.
- 03** Planklagenævnet behandler § 11 e som en væsentlig tilblivelsesforskrift – en mangelfuld redegørelse er en væsentlig retlig mangel, der medfører ophævelse af kommuneplantillægget og dermed ugyldighed af den tilhørende lokalplan, jf. § 13, stk. 1, nr. 1.
- 04** Planklagenævnet accepterer bymidteudvidelser, der sker »indefra og ud« og grænser op til den eksisterende bymidte, men afviser afgrænsninger, der skaber en todelt eller usammenhængende bymidte, eller som placerer et bydelscenter i et rent erhvervsområde uden koncentration af bymidtefunktioner.

- 05** Planklagenævnet definerer en udvalgswarebutik som en butik, der ALTOVERVEJENDE forhandler udvalgsvarer – et dagligvareareal på 25 % (775 m² af 3.100 m²) diskvalificerer butikken, uanset at den ikke kan dække en husstands daglige behov.
- 06** Planklagenævnet kræver ved påbud om lovliggørelse, at kommunen har dokumenteret sortimentsfordelingen konkret gennem formaliseret besigtigelse, tilsynsnotat, fotodokumentation eller opmåling; udokumenterede skøn er brud på officialprincippet og gør påbuddet ugyldigt.
- 07** En lokalplan, der giver mulighed for butikker, SKAL indeholde bindende bestemmelser om maksimalt bruttoetageareal for de enkelte butikker og for det samlede butiksareal – henvisning i redegørelsen er ikke tilstrækkeligt, og manglen medfører ugyldighed.
- 08** Planklagenævnet afviser klager fra borgere, der alene har en ideel eller generel interesse i at værne om bymidtens detailhandel, men anerkender konkurrencemæssige hensyn som en værnet interesse for detailhandlere i umiddelbar nærhed af planområdet.
- 09** Klage til Planklagenævnet har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, og nævnet afviser at tillægge opsættende virkning alene med henvisning til risikoen for værdispild – nævnet ophæver jævnlige planer for allerede realiserede projekter, og byggeri under klagesagen sker på bygherrens egen risiko.
- 10** Eksisterende lovlig butiksanvendelse kan fortsætte trods en ny lokalplan, men beskyttelsen bortfalder ved en planlægningsmæssigt relevant ændring af anvendelsen – fx skift fra almindelig udvalgswarebutik til møbelbutik – og efter tre års manglende udnyttelse, jf. § 56, stk. 4.
- 11** Højesteret har tiltrådt Planklagenævnets snævre linje for klageberettigelse i detailhandelssager: en indirekte interesse gennem udlejningsselskaber og en afstand på ca. 2 km giver ikke »tilstrækkelig interesse« efter Århus-konventionen.

Planlovens detailhandelsregler og rammerne for Planklagenævnets prøvelse

Planlovens kapitel 2 d indeholder de særlige regler om planlægning til butiksformål. Formålsbestemmelsen i [planloven § 5 l](#) opstiller tre ligeværdige hensyn: et varieret butiksudbud i mindre og mellemstore byer og bydele, god tilgængelighed for alle trafikarter med begrænsede transportafstande, og gode rammer for velfungerende markeder med en effektiv butiksstruktur. Det tredje hensyn – konkurrencehensynet – blev indsat ved planlovsreformen i 2017 (**lov nr. 668 af 8. juni 2017**), hvor lovgiver samtidig fjernede kravet om statistisk bymidteafgrænsning, ophævede særreglerne om store udvalgswarebutikker over 2.000 m² og genåbnede for udlæg af nye aflastningsområder. Af lovforarbejderne til nyaffattelsen af § 5 l, nr. 3, fremgår:

»Hensynet til en effektiv butiksstruktur taler eksempelvis for, at kommunalbestyrelsen skal sikre tilstrækkelig rummelighed i centerområderne til etablering af flere konkurrerende butikker, idet en øget konkurrence antages at føre til mere produktive butikker og lavere priser.«

Den materielle centerstruktur fremgår af [§ 5 m](#) (bymidter og bydelscentre), [§ 5 n, stk. 1](#) (aflastningsområder, lokalcentre, enkeltstående butikker, butikker med særlig pladskrævende varer og butikker til salg af egne

produkter), § 5 o (butikker ved trafik anlæg og turistattraktioner), § 5 p (arealrammer for bydels- og lokalcentre) og § 5 q (maksimale butiksstørrelser). Hertil kommer redegørelseskravene i § 11 e, stk. 4-6, lokalplankravet i § 15, stk. 9 og redegørelseskravet til lokalplanforslag i § 16, stk. 6.

Planklagenævnet overtog klagesagerne fra Natur- og Miljøklagenævnet den 1. februar 2017 – verserende sager blev overført, jf. bl.a. NMK-33-03769 og NMK-33-03799. NMK-praksis videreføres derfor som nævnets egen praksis.

Prøvelsens intensitet er todelt. Nævnet kan efter § 58, stk. 1, nr. 3 kun tage stilling til retlige spørgsmål. Det betyder i detailhandelssager, at nævnet:

- **kan** prøve, om planen er i overensstemmelse med detailhandelsbestemmelserne, om redegørelseskravene er opfyldt, om lokalplanen er i strid med kommuneplanen, om der er varetaget saglige planlægningsmæssige hensyn, og om forvaltningsretlige grundsætninger (officialprincippet, lighedsgrundsætningen, proportionalitet) er iagttaget;
- **kan ikke** prøve planens hensigtsmæssighed, kommunens skøn over behovet for nye butiksarealer, de forventede omsætningskonsekvenser for konkurrenter, eller værditab på naboejendomme.

I 22/04142 formulerede nævnet det som, at kommunen har »en bred skønsmargin til at vurdere behovet for dagligvareudbud«. Og i 25/00826 om et aflastningsområde ved Nørre Uttrup fastslog nævnet, at planloven ikke stiller udtrykkeligt krav om trafikanalyser ved lokalplanvedtagelse, og at kommunen selv skønner over behovet for sådanne analyser:

»Planklagenævnet finder, at der på baggrund af klagen eller sagens oplysninger i øvrigt, ikke er grundlag for at antage, at kommunen har tilsidesat officialprincippet i forbindelse med vedtagelsen af planen.«

Rent skønsmæssige klagepunkter afvises helt fra realitetsbehandling. I NMK-33-04602 blev en klage over et påbud afvist, alene fordi klageren blot havde anført, at han ikke ville acceptere kommunens afgørelse, uden at fremsætte retlige indvendinger.

Bemærk, at der gælder særlige regler i hovedstadsområdet, hvor ministeren efter § 5 m, stk. 4 fastlægger beliggenheden af bymidter, bydelscentre og aflastningsområder ved landsplandirektiv, jf. [bekendtgørelse om landsplandirektiv for detailhandel i hovedstadsområdet](#).

LOV	Planloven § 5l	Planloven § 5m, stk. 1-4	Planloven § 5n, stk. 1
	Planloven § 11e, stk. 4-6	Planloven § 15, stk. 9	Planloven § 16, stk. 6
			Planloven § 58, stk. 1
PRAKSIS	Planklagenævnet · Afgørelse i klagesag om lokalplan for butikker og erhverv i Nørre Uttrup		
			31.10.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om kommuneplantillæg nr. 15 vedrørende udvidelse af lokalcenter ved [A1] i Skive		
			12.09.2022
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afvisning af klage over Viborg Kommunes påbud om lovliggørelse af detailhandelsbutik		
			12.06.2018
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om Jammerbugt Kommunes lokalplan og kommuneplantillæg vedrørende detailhandel i Pandrup		
			04.09.2017
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om detailhandelstilladelse i Espergærde Centeret		
			06.04.2017

Detailhandelsredøgørelsen efter § 11 e – den hyppigste ophævelsesgrund

§ 2

Det enkeltstående forhold, der oftest fælder detailhandelsplaner ved Planklagenævnet, er en mangelfuld detailhandelsredegørelse. Efter [planloven § 11 e, stk. 4](#) skal redegørelsen for den del af kommuneplanen, der indeholder rammer for butiksforsyningen, jf. [§ 11 b, stk. 1, nr. 8](#), indeholde fem elementer:

1. en vurdering af omfanget af det eksisterende bruttoetageareal til butiksførmål fordelt på hovedbutikstyper og disses omsætning,
2. en vurdering af behovet for nybyggeri eller omdannelse,
3. en vurdering af nr. 1 og 2 i relation til målene for detailhandelsstrukturen, herunder en angivelse af det opland, der forudsættes betjent,
4. oplysning om, hvordan planlægningen tilgodeser målene for den kommunale hovedstruktur, herunder hvordan forslaget fremmer konkurrence og et varieret butiksudbud, og
5. en angivelse af tilgængeligheden for de forskellige trafikarter.

Hertil kommer det særlige redegørelseskrav for aflastningsområder i [§ 11 e, stk. 5](#) (kundegrundlag, konkurrencevirkning, påvirkning af bymidten og oplandsbyerne, oplandseffekt i forhold til nabokommuner) og for ændret bymidte- eller bydelscenterafgrænsning i [§ 11 e, stk. 6](#).

Planklagenævnet lægger afgørende vægt på to ting: at redegørelsen faktisk indeholder alle de opregnede vurderinger, og at den er offentliggjort SAMMEN med planforslaget. Den ledende formulering findes i [24/11848](#) om en dagligvarebutik i Hårlev:

»Det er ikke tilstrækkeligt for at opfylde kravet i § 11 e om, at redegørelsen skal ledsage kommuneplantillægget, at der i forslaget til kommuneplantillægget henvises til en detailhandelsredegørelse, som ikke er fremlagt offentligt sammen med forslaget.«

Nævnet fandt her, at redegørelsen manglede vurdering af eksisterende bruttoetageareal og omsætning, behovsvurdering, oplandsbeskrivelse og tilgængelighedsangivelse – altså nr. 1, 2, 3 og 5. Bestemmelsen blev klassificeret som en *væsentlig tilblivelsesforskrift*, kommuneplantillæg nr. 10 blev ophævet, og lokalplan nr. 220 blev konstateret ugyldig som følge af [§ 13, stk. 1, nr. 1](#).

Samme resultat i [22/04142](#), hvor Skive Kommunes kommuneplantillæg nr. 15 om udvidelse af et lokalcenter blev ophævet: den detaljerede detailhandelsredegørelse, som forslaget henviste til, var ikke offentliggjort sammen med planforslaget, og redegørelsen manglede vurdering af eksisterende bruttoetageareal og omsætning, af hvordan planlægningen tilgodeså hovedstrukturens mål, samt af tilgængeligheden. Bemærkelsesværdigt gav nævnet i samme afgørelse **ikke** medhold i det materielle klagepunkt om lokalcentrets lovlighed – det var alene formfejlen, der væltede planen.

Et tredje eksempel er [NMK-33-02357](#) om et lokalcenter på slagterigrunden i Skive: rammeområdet var slet ikke ledsaget af en redegørelse på tidspunktet for den offentlige høring, og den redegørelse, der forelå ved den endelige vedtagelse, opfyldte ikke nr. 1 og 2. Kommuneplanen blev ophævet for det pågældende rammeområde.

Tabellen viser mønstret på tværs af de centrale redegørelsessager:

Afgørelse	Kommune / plan	Mangel	Udfald
NMK-33-01641	Holbæk, KP-tillæg 38 + lokalplan 1.42	Ramme på 12.000 m ² mod vurderet behov 4.500 m ² ; redegørelse kun via digitalt link	Begge planer ophævet

NMK-33-02357	Skive, KP 2013-25 rammeområde 1.1.C31	Ingen redegørelse ved høringen; nr. 1 og 2 ikke opfyldt	Rammeområdet ophævet
NMK-33-03769	Jammerbugt, KP-tillæg 23 + lokalplan 23-009	COWI-rapport utilstrækkelig; nr. 1 og 5 ikke opfyldt	Begge planer ophævet
22/04142	Skive, KP-tillæg 15	Analyse ikke offentliggjort med forslaget; nr. 1, 4 og 5 mangler	KP-tillæg ophævet
24/11848	Stevns, KP-tillæg 10 + lokalplan 220	Analyse ikke offentliggjort; nr. 1, 2, 3 og 5 mangler	KP-tillæg ophævet, lokalplan ugyldig

I [NMK-33-01641](#) tilføjede nævnet en materiel dimension: en arealramme, der væsentligt overstiger det behov, kommunens egen analyse har dokumenteret (12.000 m² mod 4.500 m²), er i sig selv i strid med formålet i [§ 5 l](#). Modsat blev kommunen frifundet i [18/06138](#), hvor en ramme på 4.000 m² ikke væsentligt oversteg et vurderet behov på 3.200 m². **Grænsen ligger altså ved, om arealrammen væsentligt overstiger det dokumenterede behov – ikke ved, om nævnet er enig i behovsvurderingen.**

Nævnet skelner konsekvent mellem redegørelse og bindende rammebestemmelser: redegørelsen er ikke retligt bindende for den efterfølgende lokalplanlægning (bortset fra rækkefølgeangivelser), jf. [18/06162](#) og [18/06138](#), hvor nævnet lagde den bindende ramme på 4.000 m² til grund frem for redegørelsens 5.000 m².

LOV

[Planloven § 5l](#)
[Planloven § 11e, stk. 4-6](#)
[Planloven § 11b, stk. 1](#)
[Planloven § 13, stk. 1](#)

PRAKSIS	Planklagenævnet · Ophævelse af kommuneplantillæg for dagligvarebutik på grund af mangelfuld detailhandelsreddegørelse	06.08.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om kommuneplantillæg nr. 15 vedrørende udvidelse af lokalcenter ved [A1] i Skive	12.09.2022
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om lokalplan for detailhandel på [vejnavn1], Klarup	10.08.2020
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om Jammerbugt Kommunes Helhedsplan 2017 - Detailhandel i Pandrup	22.05.2019
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om Jammerbugt Kommunes lokalplan og kommuneplantillæg vedrørende detailhandel i Pandrup	04.09.2017
	Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om Skive Kommunes kommuneplan for lokalcenter på slagterigrunden	12.03.2015
	Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om Holbæk Kommunes lokalplan og kommuneplantillæg for butikscener i [adresse1]	12.02.2014

Bymidte-, bydelscenter- og lokalcenterafgrænsning: hvad

§ 3 Planklagenævnet lægger vægt på

Efter [planloven § 5 m, stk. 1](#) skal arealer til butiksformål udlægges i bymidten; bydelscentre kan kun udlægges i byer med 20.000 indbyggere og derover. Efter [§ 5 m, stk. 2](#) skal beliggenheden og afgrænsningen »tage udgangspunkt i tilstedeværelsen og koncentrationen af en række funktioner, herunder butikker, kulturtilbud, privat og offentlig service«, og hver by kan kun have én bymidte. Efter 2017-reformen er kravet om statistisk metode væk, men substanskravet består.

Planklagenævnet lægger vægt på følgende faktorer, når det prøver en ændret afgrænsning:

-

Om udvidelsen sker »indefra og ud« og grænser op til den hidtidige afgrænsning. Dette er det bærende kriterium i både [18/06138](#) (Pandrup) og [23/13155](#) (Søndervig).

- **Afstanden og karakteren af det mellemliggende areal.** I Søndervig-sagen var der kun ca. 120 m fra den eksisterende bymidte til lokalplanområdet, og de mellemliggende arealer rummede alene tre boliger og et teknisk anlæg. Nævnet fandt enstemmigt, at udvidelsen på ca. 11.000 m² ikke strakte bymidten længere ud end det centrale byområde.
- **Om der findes bymidtefunktioner i nærområdet** – rådhus, bibliotek, udvalgswarebutikker mv.
- **Om afgrænsningen skaber en todelt eller usammenhængende bymidte.** Dette er den centrale indsigelse i mindretalsvota. I [18/06138](#) fandt et mindretal på 3 af 11, at udvidelsen ville skabe en usammenhængende og todelt bymidte, der gennemskar en meget stor del af byen – flertallet på 8 gav kommunen medhold. I [23/13155](#) stemte 9 mod 2 for lovligheden:

»Et flertal på 9 medlemmer finder, at afgrænsningen af bymidten er i overensstemmelse med planlovens § 5 m, stk. 2. Flertallet lægger herved vægt på, at arealet, som bymidten udvides med, grænser op til den tidligere afgrænsede bymidte, og at udvidelsen sker indefra og ud.«

Søndervig-afgørelsen viser samtidig, at nævnet tillægger byens karakter betydning: for en ferie- og badeby kunne et stort feriecenter og et planlagt hotel betragtes som de kunde- og publikumsorienterede funktioner, der efter § 5 m, stk. 2, skal tages udgangspunkt i. Mindretallet mente derimod, at feriecentret havde karakter af et turismeanlæg og ikke kunne bære en bymidteafgrænsning.

Hvor kommunen taber, er når afgrænsningen mangler enhver koncentration af bymidtefunktioner, eller når to centre vil betjene samme opland. I [22/11256](#) og [22/11987](#) ophævede nævnet Hjørring Kommunes kommuneplantillæg nr. 8 og lokalplan nr. 110-L09 om et nyt bydelscenter. Nævnet lagde vægt på, at det nye bydelscenter lå kun 430 m fra det eksisterende bydelscenter ved Bispensgade og derfor delvist ville betjene samme opland i strid med § 5 m, stk. 1, og at området var et erhvervsområde omgivet af bolig- og erhvervsområder uden koncentration af bymidtefunktioner – i strid med § 5 m, stk. 2. Nævnet fremhævede udtrykkeligt, at metodefriheden fra 2017 ikke fritager kommunen fra at sikre et varieret og koncentreret butiksudbud.

For **lokalcentre og enkeltstående butikker** efter [§ 5 n, stk. 1, nr. 2](#) gælder et andet sæt kriterier. Nævnet har fastslået i [NMK-33-02365](#), at der ikke gælder et 500-meters afstandskrav mellem et lokalcenter og et område til særlig pladskrævende varer – det vejledende afstandskrav gælder alene enkeltstående butikker, hvis formål er at bevare butikkens karakter af at være enkeltstående. Nævnet accepterede her et lokalcenter med kun én dagligvarebutik på 1.000 m², der grænsede op til et område med pladskrævende varer, men understregede, at det ikke ville være lovligt at placere et lokalcenter *inde i* et sådant område. Det er præcis dét, der væltede kommunens principptilladelse i [NMK-33-01921](#), hvor en enkeltstående dagligvarebutik på 1.000 m² var placeret i et rammeområde udlagt til særlig pladskrævende varegrupper.

For enkeltstående butikker er afstandskravet på ca. 500 m vejledende, ikke absolut. I [NMK-33-03803](#) fandt et flertal på 8, at kommunens redegørelse for terræn- og vejforhold og den reelle afstand ad vejene (ca. 492-493 m) var tilstrækkelig til at fravige kravet; et mindretal på 3 mente, at 500 m i luftlinje som udgangspunkt skal overholdes. Omvendt blev lokalplanen ophævet i [NMK-33-02828](#), hvor planen muliggjorde en dagligvarebutik på 1.000 m² plus yderligere butikker på 200 m² i umiddelbar nærhed af hinanden – det stred mod princippet for enkeltstående butikker og risikerede at danne et uplanlagt lokalcenter. Og i [NMK-33-00990](#) accepterede

nævnet omvendt, at kommunen kvalificerede et arealudlæg som lokalcenter frem for enkeltstående butik, da størrelserne holdt sig inden for lovens rammer.

Endelig prøver nævnet også proceduren omkring bymidteændringer. I [22/00887](#) om Fredensborg Kommunes tematillæg for detailhandel fandt nævnet, at kravene om forudgående offentlighed efter [§ 23 c](#) og om 8 ugers offentlighedsperiode var overholdt.

LOV	Planloven § 5m, stk. 1-2	Planloven § 5n, stk. 1	Planloven § 23c
PRAKSIS	Planklagenævnet · Planklagenævnets stadfæstelse af bymidteudvidelse og ny dagligvarebutik i Søndervig 14.03.2024 Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om ugyldighed af kommuneplantillæg og lokalplan for bydelscenter i Hjørring 22.03.2023 Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om kommuneplantillæg vedrørende detailhandel og bymidteafgrænsning i Kokkedal 07.03.2022 Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om Jammerbugt Kommunes Helhedsplan 2017 - Detailhandel i Pandrup 22.05.2019 Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse vedrørende lokalplan for dagligvarebutik på Esbern Snaresvej/Lerchenfeldvej i Kalundborg 12.07.2018 Planklagenævnet · Ophævelse af lokalplan for butik i Kregme grundet strid med planlovens detailhandelsregler 08.12.2015 Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om lokalplan for lokalcenter i Gribskov Kommune 13.02.2015 Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om ophævelse af Randers Kommunes principptilladelse til dagligvarebutik 29.08.2014 Planklagenævnet · Afvisning af klage over lokalplan for ny dagligvarebutik i Jyllinge 11.09.2013		

§ 4 Butiksstørrelser og arealrammer efter § 5 q – og lokalplanens bindende bestemmelser

Planloven regulerer i dag alene den maksimale størrelse for **dagligvarebutikker**. Efter [§ 5 q](#) gælder:

Placering	Maksimal butiksstørrelse for dagligvarebutik	Hjemmel
Bymidter og bydelscentre	5.000 m ² (+ op til 200 m ² personalefaciliteter)	§ 5 q, stk. 1
Lokalcentre og enkeltstående butikker	1.200 m ²	§ 5 q, stk. 2
Aflastningsområder	3.900 m ² (+ op til 200 m ² personalefaciliteter)	§ 5 q, stk. 3

For **udvalgswarebutikker** findes der efter 2017-reformen ingen lovbestemt maksimumsgrænse – særreglerne om store udvalgswarebutikker over 2.000 m² blev ophævet, jf. forarbejderne til nyaffattelsen af [§ 11 e, stk. 5](#). Størrelsen fastsættes herefter alene af kommunalbestyrelsen i kommuneplanrammerne, jf. [§ 11 b, stk. 1, nr. 8](#). Det samme gælder butikker, der alene forhandler særlig pladskrævende varer. For lokalcentre gælder dog fortsat en samlet ramme på 3.000 m² bruttoetageareal, jf. [§ 5 p, stk. 2](#).

Ældre nævnspraksis skal læses i lyset af de dagældende, lavere grænser. I [NMK-33-03352](#) om Tønder-aflastningsområdet blev en lokalplan med 3.000 m² for dagligvarebutikker og 1.500 m² for udvalgswarebutikker godkendt inden for de dagældende grænser på 3.500 m² og 2.000 m². Afgørelsen

indeholder to varige principper: dels at **en ændret anvendelse fra udvalgvarebutik til dagligvarebutik er en planlægningsmæssigt relevant ændring**, som udløser lovens størrelsesregler, dels at butikker, hvortil kommunen har meddelt byggetilladelse og som har været anvendt gennem en årrække, betragtes som *lovligt bestående* og derfor kan indgå i ny planlægning efter § 5 r, stk. 2 – også selv om tilladelserne var meddelt i strid med den dagældende lokalplan.

Aflastningsområder er efter [§ 5 n, stk. 2 og 3](#) undergivet en særlig begrænsning: de kan hverken udlægges eller udvides til en enkelt dagligvarebutik eller udelukkende dagligvarebutikker. Lovgiver har som modstykke givet kommunerne mulighed for i lokalplanen at betinge ibrugtagning af en dagligvarebutik af, at der er meddelt ibrugtagningstilladelse til en udvalgs varebutik i området, jf. [§ 15, stk. 2, nr. 19](#). Af forarbejderne fremgår formålet direkte:

»Formålet er at undgå at aflastningsområder udlægges til udelukkende dagligvarebutikker, og dermed får samme funktion som enkeltstående butikker, der ifølge forslaget må have et bruttoetageareal på maksimalt 1.200 m².«

På lokalplanniveau er kravet i § 15, stk. 9 et af de skarpeste værktøjer i nævnets praksis. Bestemmelsen (tidligere § 15, stk. 8) kræver, at en lokalplan, der giver mulighed for butikker, indeholder bestemmelser om det maksimale bruttoetageareal for de enkelte butikker og for det samlede butiksareal. Planklagenævnet håndhæver dette strengt:

- I [NMK-33-01390](#) ophævede nævnet Vesthimmerland Kommunes lokalplan nr. 1025 for et centerområde i Aars som ugyldig, fordi planen ikke indeholdt bindende bestemmelser om butiksarealerne, men alene henviste i redegørelsen til et samlet erhvervsareal og kommuneplanens retningslinjer. Nævnet understregede, at **en lokalplans redegørelse ikke er direkte bindende**, og at lovens krav om bindende bestemmelser i selve lokalplanen dermed ikke var opfyldt.
- I [NMK-33-02828](#) blev lokalplanen tillige ophævet på grund af upræcise og indbyrdes modstridende bestemmelser: planens § 3.2 og § 8.2 angav henholdsvis 200 m² og 500 m² som maksimum for »andre butikker«, og det samlede butiksareal var opgjort inklusive servicefunktioner.
- Modsat blev planerne opretholdt i [NMK-33-03673](#), hvor Lyngby-Taarbæk Kommunes lokalplan nr. 249 udlagde 5.000 m² til detailhandel med maksimalt 3.500 m² for dagligvarebutikker og 2.000 m² for udvalgvarebutikker – inden for de dagældende grænser og med de fornødne bindende bestemmelser.

Endelig skal redegørelsen til et lokalplanforslag, der muliggør butikker, efter § 16, stk. 6 gøre rede for bebyggelsens påvirkning af bymiljøet, herunder den eksisterende bebyggelse, friarealer og trafikale forhold.

Ændringer i butiksarealer under planprocessen udløser ikke automatisk fornyet offentlighed. I 18/06063 blev en reduktion af det samlede bruttoetageareal fra 8.000 til 6.000 m² og af udvalgswarearealet fra 6.000 til 4.000 m² (ca. 33 %) ikke anset for at skabe et nyt lokalplanforslag:

»Ændring af byggefelter eller etagekvadratmeter medfører generelt ikke, at der er tale om et nyt lokalplanforslag.«

LOV	Planloven § 5q, stk. 1-3	Planloven § 5p, stk. 2	Planloven § 5n, stk. 2-3
	Planloven § 5r, stk. 2	Planloven § 11b, stk. 1	Planloven § 15, stk. 9
			Planloven § 16, stk. 6
PRAKSIS	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om reduktion af butiksareal og høringspligt ved vedtagelse af lokalplan i Herning Kommune		
	Planklagenævnet · Klage over Lyngby-Taarbæk Kommunes vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan for [adresse1]		
	07.01.2019		
	13.01.2017		

Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om Kommuneplantillæg og Lokalplan for butik- og erhvervsområder ved Ndr. Landevej, Tønder	15.12.2016
Planklagenævnet · Ophævelse af lokalplan for butik i Kregme grundet strid med planlovens detailhandelsregler	08.12.2015
Planklagenævnet · Lokalplan ophævet pga. manglende bestemmelser om butiksstørrelser	23.01.2014

Dagligvarebutik eller udvalgswarebutik? Planklagenævnets § 5 sortiments- og arealtest

Planloven definerer hverken »dagligvarebutik« eller »udvalgswarebutik«, men sondringen er afgørende for både butiksstørrelser og lokalplanoverholdelse. Planklagenævnet har i 2025-2026 udviklet en klar test, som allerede har givet anledning til efterfølgende kommunale påbudssager.

Den ledende afgørelse er [25/04448](#) om en butik på 3.100 m² i Brønderslev Kommunes aflastningsområde. Lokalplan nr. 01-C-27.01 bestemte, at »detailhandel må kun etableres i form af udvalgswarebutikker ... Der må ikke etableres dagligvarebutikker.« Kommunen havde godkendt butikken som udvalgswarebutik, fordi den manglede ferskvaresalg og ikke kunne dække en husstands daglige behov. Planklagenævnet ophævede afgørelsen:

»Et enstemmigt Planklagenævn finder herefter, at butikken i den aktuelle sag – uanset det væsentlige sortiment af udvalgsvarer – ikke kan karakteriseres som udvalgswarebutik. Nævnet lægger herved vægt på, at 25 % af butikkens varer udgør dagligvarer, svarende til et areal på hele 775 m².«

Nævnet støttede sig på ministersvar i forbindelse med planlovsændringen i 2007 om, at butikker med salg af dagligvarer planlægningsmæssigt betragtes som dagligvarebutikker, også når de har et betydeligt salg af udvalgsvarer. Anvendelsen var dermed i strid med lokalplanen og ikke umiddelbart tilladt efter [§ 18](#); fortsat drift ville kræve dispensation efter [§ 19](#).

Butikken søgte genoptagelse. I [26/00964](#) afslog nævnet – men præciserede samtidig testens indhold. Nævnet erkendte, at ordet »varer« i den citerede passage rettelig skulle have været »areal«, men fandt fejlen konkret uvæsentlig, da det flere steder i afgørelsen fremgik, at der var tale om 25 % af *arealet* svarende til 775 m². Og nævnet gentog kriteriet:

»Et enstemmigt Planklagenævn finder, at en udvalgswarebutik må defineres som en butik, der altovervejende forhandler udvalgsvarer.«

Nævnet afviste desuden, at andre kommuners fortolkning af afgørelsen som et totalforbud mod dagligvarer i udvalgswarebutikker udgjorde nye retlige forhold; et konkret påbud vil kunne påklages som selvstændig sag.

Den præcisering blev straks aktuel i [25/07256](#), hvor Randers Kommune havde påbudt lovliggørelse af en butik på 3.265 m² i et område, hvor lokalplan nr. 549 tillod dagligvarebutikker på maks. 1.000 m² og udvalgswarebutikker på maks. 2.000 m². Kommunen skønnede dagligvaresalget til 20-25 %. Nævnet henviste udtrykkeligt til [25/04448](#) og fastslog, at det styrende kriterium er, om butikken *altovervejende* forhandler udvalgsvarer – ikke om dagligvaresalget er »ubetydeligt«. Påbuddet blev ikke desto mindre ophævet, fordi kommunen ikke havde dokumenteret sortimentsfordelingen (se næste afsnit).

For butikker, der **alene** må forhandle særlig pladskrævende varer efter [§ 5 n, stk. 1, nr. 3](#), er testen skarpere. Ordet »alene« i loven og i lokalplanerne fortolkes bogstaveligt:

- I [NMK-33-03079](#) fastslog nævnet, at butikker omfattet af bestemmelsen »ikke må sælge andre varetyper, bortset fra ubetydelige mængder af varer med tilknytning til de særligt pladskrævende varer«. Da der i et ikke ubetydeligt omfang foregik detailhandel med ikke-pladskrævende varer, var anvendelsen i strid med plangrundlaget.
- I [25/07847](#) om et »loppesupermarked« i Kastrup stadfæstede nævnet Tårnby Kommunes påbud: to tilsyn viste, at sortimentet primært bestod af tøj, bøger, legetøj og elektronik, og det forhold, at sortimentet skiftede fra dag til dag, ændrede ikke vurderingen. Netop fordi lokalplanens betingelse var streng (krav om *alene* pladskrævende varer), var den dokumenterede overvægt af udvalgsvarer tilstrækkelig til at bevise overtrædelsen.
- I [24/05721](#) fandt nævnet, at et skift fra en elektronik-/hvidevarebutik til en møbelbutik ikke blot var et skift mellem to udvalgsvarebutikker: møbler har særlig status som særlig pladskrævende varegruppe efter § 5 n, stk. 1, nr. 3, og skiftet var derfor en planlægningsmæssigt relevant ændring, som fik den hidtidige ret til at bortfalde, jf. [§ 56, stk. 4](#).

At lokalplanmæssige begrænsninger af butikstyper er forenelige med EU-retten, afgjorde nævnet i [20/07334](#). Klageren gjorde gældende, at en lokalplanbestemmelse, der kun tillod butikker med pladskrævende varer, stred mod servicedirektivets artikel 15, stk. 3. Et enstemmigt nævn fandt bestemmelsen hverken direkte eller indirekte diskriminerende, og at hensynene efter [§ 1](#) og [§ 5 l](#) udgør tvingende almene hensyn, som kravet var nødvendigt og proportionalt i forhold til. Samme resultat i [25/04448](#), hvor forbuddet mod dagligvarebutikker i aflastningsområdet blev anset for begrundet i tvingende almene hensyn til bymiljøet og midtbyens handelsstruktur.

LOV

[Planloven § 5n, stk. 1](#)[Planloven § 5l](#)[Planloven § 18](#)[Planloven § 19](#)[Planloven § 56, stk. 4](#)

PRAKSIS

Planklagenævnet · Planklagenævnet stadfæster påbud om lovliggørelse af loppesupermarked i erhvervsområde ved Englandsvej, Kastrup	24.03.2026
Planklagenævnet · Planklagenævnet ophæver påbud om lovliggørelse af butiksanvendelse grundet mangelfuld sagsoplysning	03.03.2026
Planklagenævnet · Afslag på genoptagelse af sag om butiksanvendelse i strid med lokalplan for et aflastningsområde i Brønderslev	26.02.2026
Planklagenævnet · Anvendelse af ejendom til møbelbutik i strid med lokalplan – Spørgsmål om eksisterende lovlig anvendelse og myndighedspassivitet	03.10.2025
Planklagenævnet · Butik med blandet sortiment anset for at være i strid med lokalplanens forbud mod dagligvarebutikker	22.09.2025
Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om afslag på tilladelse til etablering af butik i Kokkedal	16.03.2022
Planklagenævnet · Afgørelse om lovliggørelse af detailhandel i Viborg Kommune	07.09.2016

Butiksbegrebet: engros, lagersalg, outlet, showroom og genbrugsbutik

§ 6

En stor del af nævnets detailhandelspraksis handler ikke om planlægning, men om afgrænsningen af, hvornår en aktivitet overhovedet er en »butik« i planlovens forstand. Erhvervsstyrelsens [vejledning om detailhandelsplanlægning](#) definerer en butik som »et sted, hvorfra der sælges og udleveres varer direkte til privatkunder«, og fremhæver, at det afgørende er, om der er fysisk kundekontakt, og om aktiviteten skaber kundestrømme – hvorimod internethandel og postordre ikke er detailhandel i planlægningsmæssig

forstand. Vejledningens talmæssige angivelser af butiksstørrelser er forældede efter 2017-reformen, men dens begrebsapparat anvendes fortsat af nævnet.

Planklagenævnet lagde i [25/07847](#) netop denne definition til grund. Virksomheden gjorde gældende, at den ikke drev butik, men blot stillede faciliteter til rådighed for private sælgere. Nævnet afviste det: da virksomheden selv solgte varerne til private via en central kasse, var der tale om en butik.

De øvrige typetilfælde:

- **Engrosvirksomhed med salg til private.** Hvis en engrosvirksomhed har mere end et ubetydeligt salg til private, skal den lokaliseres efter detailhandelsreglerne. I [NMK-33-03288](#) havde Rødovre Kommune fastsat en fast beløbsgrænse på 300.000 kr. for »ubetydeligt« privatsalg; nævnet ophævede påbuddet af andre grunde, men sagen illustrerer risikoen ved at sætte skøn under regel.
- **Lagersalg.** I [NMK-33-00873](#) accepterede nævnet Gentofte Kommunes administrationspraksis om, at lagersalg som enkeltstående begivenhed 1-2 gange årligt ikke er i strid med planloven, mens et bredt annonceret salg til private med åbningstider på op til fem dage om ugen reelt var detailhandel i strid med lokalplanens forbud.
- **Showroom og lager.** I [25/07138](#) stadfæstede nævnet Randers Kommunes forbud efter [§ 12, stk. 3](#) mod at omdanne en eksisterende dagligvarebutik til lager og showroom for brændeovne: ændringen var planlægningsmæssigt relevant og stred mod kommuneplanens udlægning til boligformål og institutioner.
- **Genbrugsbutik.** I [19/03441](#) og [19/06838](#) ophævede nævnet en lokalplanbestemmelse om en genbrugsbutik på op til 500 m² ved en kommunal genbrugsplads. En genbrugsbutik er detailhandel, og undtagelsen i [§ 5](#) om butikker ved trafik anlæg og lignende kunne ikke anvendes, fordi salg af genbrugsvarer ikke har den fornødne funktionelle sammenhæng med at aflevere affald og sandsynligvis ville tiltrække kunder, der ikke benyttede genbrugspladsen.
- **Apotek.** I [NMK-33-03799](#) fastslog nævnet, at apoteksvirksomhed er omfattet af detailhandelsbegrebet – hvorfor 40 års uafbrudt apoteksdrift i Espergærde Centeret udgjorde en eksisterende lovlig detailhandelsanvendelse, som ejeren kunne fortsætte. Kommunens afslag blev ophævet.

Endelig prøver nævnet lokalplanens anvendelseskategorier med samme metode. I [22/10850](#) fandt nævnet, at en malerbutik ikke var »liberalt erhverv«, og at lokalplanens brede opsamlingsbestemmelse om »andre virksomheder, der efter magistratens skøn ... naturligt hører hjemme i området« var **retligt uvirksom**, fordi den var for bredt formuleret til, at borgerne kunne forudse, hvilken anvendelse der kunne tillades. Anvendelsen krævede derfor dispensation, og en dispensation ville være i strid med planens principper.

Endelig kan lokalplanpligt efter [§ 13, stk. 2](#) blive et tema ved butiksudvidelser. Nævnet har i [20/04352](#) (tilbygning på 336 m² til en dagligvarebutik i Brønshøj) og [18/06507](#) (tilbygning på 344 m²) fundet, at udvidelser af denne størrelsesorden i et område, der allerede anvendes til butik, ikke medfører væsentlige ændringer i det bestående miljø. Omvendt udløste en helt ny dagligvarebutik på 1.000 m² i et erhvervsområde uden lignende butiksbyggeri lokalplanpligt i [NMK-33-01921](#).

LOV

[Planloven § 50](#)
[Planloven § 12, stk. 3](#)
[Planloven § 13, stk. 2](#)
[Planloven § 18](#)
[Planloven § 19](#)

PRAKSIS

Planklagenævnet · Planklagenævnet stadfæster påbud om lovliggørelse af loppesupermarked i erhvervsområde ved Englandsvej, Kastrup

24.03.2026

Planklagenævnet · Planklagenævnet stadfæster forbud mod lager og showroom til brændeovne i Randers	12.03.2026
Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om anvendelse af lejemål i strid med lokalplan	24.08.2023
Planklagenævnet · Klage over afgørelse om lokalplanpligt for udvidelse af dagligvarebutik i Brønshøj	30.06.2021
Planklagenævnet · Vurdering af lokalplanpligt ved udvidelse af butiksareal og ændring af flugtveje i København	04.11.2020
Planklagenævnet · Ophævelse af lokalplanbestemmelse om genbrugsbutik på grund af uoverensstemmelse med planlovens detailhandelsregler	09.03.2020
Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om detailhandelstilladelse i Espergærde Centeret	06.04.2017
Planklagenævnet · Ophævelse af påbud om lovliggørelse af bagerforretning i Rødovre Kommune	19.01.2016
Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om ophævelse af Randers Kommunes principstilladelse til dagligvarebutik	29.08.2014
Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om lagersalg i strid med lokalplan	13.09.2013

Håndhævelse og lovliggørelse: dokumentations- og beviskrav ved påbud

Kommunalbestyrelsen påser overholdelsen af planloven og lokalplaner, jf. [§ 51, stk. 1](#), skal påse, at påbud efterkommes, jf. [stk. 2](#), og skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre det har underordnet betydning, jf. [stk. 3](#). Planklagenævnet prøver, om der er hjemmel til påbuddet, om lokalplanen er fortolket rigtigt, og om de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger er iagttaget.

Planklagenævnet stiller markant skærpede krav til kommunens sagsoplysning i butikssager. Den klareste udmelding er [25/07256](#), hvor Randers Kommunes påbud blev ophævet. Nævnet konstaterede systematiske mangler:

- ingen formaliseret besigtigelse med tilsynsnotater, datoer eller fotodokumentation,
- ingen konkret måling af den arealmæssige fordeling mellem daglig- og udvalgsvarer,
- kommunen havde ikke bedt klageren om specifikke oplysninger om sortimentsfordelingen.

»Planklagenævnet finder, at det ikke er muligt at fastlægge den præcise mængde af dagligvarer og udvalgsvarer ud fra sagens oplysninger... Nævnet finder på ovenstående grundlag, at kommunen i den konkrete sag har handlet i strid med officialprincippet. Nævnet finder, at dette udgør en væsentlig retlig mangel, og afgørelsen er derfor ugyldig.«

Modsat blev to tilsyn anset for tilstrækkeligt i [25/07847](#) – men her var lokalplanens betingelse også absolut (krav om *alene* pladskrævende varer), så det var nok at dokumentere en overvægt af udvalgsvarer. **Beviskravets styrke afhænger altså af, hvor finmasket lokalplanens sondring er:** jo mere et procentvist grænsedrag afgør sagen, jo mere præcis dokumentation kræver nævnet.

Andre gennemgående temaer i lovliggørelsessagerne:

- **Eksisterende lovlig anvendelse.** En lokalplans retsvirkninger vedrører kun fremtidige dispositioner; eksisterende lovlig brug kan fortsætte. Undlader kommunen at undersøge, om anvendelsen var lovligt etableret før lokalplanen, er påbuddet ugyldigt – således i [NMK-33-03288](#), hvor bageriet havde ligget på adressen i 18 år, mens lokalplanen var fra 2003. Sagen blev hjemvist. Retten bortfalder dog efter tre års manglende udnyttelse, jf. [§ 56, stk. 4](#), jf. [NMK-33-03799](#), og ved en planlægningsmæssigt relevant ændring af anvendelsen, jf. [24/05721](#).
-

Myndighedspassivitet. Nævnet er tilbageholdende med at statuere passivitet. I [24/05721](#) havde kommunen sendt et brev i december 2021, trukket det tilbage i januar 2022 og først varslet påbud i august 2023 – uden at retten til lovliggørelse blev fortabt. Tilsvarende i [NMK-33-03079](#), hvor kommunen fra 2011 til 2015 havde korresponderet med virksomheden uden på noget tidspunkt at acceptere de ulovlige forhold. **Det afgørende er, om kommunen har givet udtryk for accept – ikke hvor lang tid der er gået.**

- **Lighedsgrundsætningen.** Klagere påberåber sig ofte, at andre virksomheder i området driver tilsvarende ulovlig detailhandel. Nævnet kræver, at klageren konkretiserer hvilke virksomheder, jf. [NMK-33-03079](#), og accepterer, at kommunen tilkendegiver at ville undersøge forholdene, jf. [NMK-33-00873](#).
- **Partshøring.** Manglende partshøring efter [forvaltningsloven § 19, stk. 1](#) over et efterfølgende tilsyn blev i [25/07847](#) anerkendt som en mangel, men vurderet **konkret uvæsentlig**, fordi det andet tilsyn ikke afdækkede nye forhold end det, virksomheden allerede havde udtalt sig om.
- **Aktualitet.** Varsler kommunen under klagesagen et nyt påbud, der skal erstatte det påklagede, afviser nævnet realitetsbehandling og ophæver det gamle påbud, jf. [25/10826](#) om en outletbutik i Vordingborg:

»Planklagenævnet tillægger det afgørende betydning for behandlingen af sagen, at kommunen har oplyst, at kommunen vil træffe en ny afgørelse om påbud, og at den nye afgørelse vil erstatte afgørelsen af 2. december 2024.«

Endelig kan en kommune have pligt til at annullere en begunstigende afgørelse, der lider af en hjemmelsmangel. I [22/10850](#) accepterede nævnet annullationen af en byggetilladelse til butiksanvendelse – bl.a. fordi kommunen ca. seks uger efter havde orienteret ansøgerens rådgiver om fejlen, hvilket mindskede grundlaget for berettigede forventninger.

LOV

[Forvaltningsloven § 19, stk. 1](#)[Planloven § 18](#)[Planloven § 51, stk. 1-3](#)[Planloven § 56, stk. 4](#)

PRAKSIS	Planklagenævnet · Planklagenævnet stadfæster påbud om lovliggørelse af loppesupermarked i erhvervsområde ved Englandsvej, Kastrup	24.03.2026
	Planklagenævnet · Planklagenævnet ophæver påbud om lovliggørelse af butiksanvendelse grundet mangelfuld sagsoplysning	03.03.2026
	Planklagenævnet · Afvisning af klagesag og ophævelse af kommunalt påbud om lovliggørelse af anvendelse til udvalgswarebutik	10.02.2026
	Planklagenævnet · Anvendelse af ejendom til møbelbutik i strid med lokalplan – Spørgsmål om eksisterende lovlig anvendelse og myndighedspassivitet	03.10.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om anvendelse af lejemål i strid med lokalplan	24.08.2023
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om detailhandelstilladelse i Espergærde Centeret	06.04.2017
	Planklagenævnet · Afgørelse om lovliggørelse af detailhandel i Viborg Kommune	07.09.2016
	Planklagenævnet · Ophævelse af påbud om lovliggørelse af bagerforretning i Rødovre Kommune	19.01.2016
	Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om lagersalg i strid med lokalplan	13.09.2013

§ 8 Klagebehandling ved Planklagenævnet: klageberettigelse, frister, gebyr og opsættende virkning

Klageadgang. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter planloven kan for så vidt angår retlige spørgsmål påklages til Planklagenævnet efter [§ 58, stk. 1, nr. 3](#). Klageberettiget er efter [§ 59, stk. 1](#) ministeren og »i øvrigt enhver med retlig interesse i sagens udfald«, samt efter [stk. 2](#) landsdækkende foreninger med mindst 100 medlemmer,

hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø eller varetagelse af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen.

Planklagenævnets praksis i detailhandelssager er todelt:

- **Grundejere, beboere og erhvervsdrivende i eller ved planområdet** anses normalt for klageberettigede. I [NMK-33-03352](#) blev en butiksejer 600 m fra planområdet anset for klageberettiget under henvisning til den relativt korte afstand og planens formodede betydning for nærområdet.
- **Konkurrencemæssige hensyn er en værnet interesse ved planlægning for detailhandel.** Det fastslog nævnet udtrykkeligt i [23/13155](#), hvor en brancheorganisation for ca. 1.500 dagligvarebutikker blev anset for klageberettiget som repræsentant for en medlemsbutik 120 m fra planområdet:

»Planklagenævnet finder, at brancheorganisationen i den konkrete sag er klageberettiget som repræsentant for bl.a. dagligvarebutikken, der ligger 120 m fra planområdet. Denne dagligvarebutik har efter nævnets opfattelse en retlig interesse i sagen, da den driver konkurrerende virksomhed i umiddelbar nærhed af planområdet.«

Nævnet henviste her netop til, at [§ 11 e, stk. 4, nr. 4](#) kræver, at redegørelsen belyser, hvordan forslaget fremmer konkurrence, og til konkurrenceformålet i [§ 5 l, nr. 3](#).

Planklagenævnet afviser derimod klager, der bygger på en ideel eller generel interesse. I [25/07444](#)

klagede en privat beboer over Slagelse Kommunes vurdering af, at salg af slik og chokolade fra en butik var i overensstemmelse med lokalplanen, bl.a. med henvisning til at butikken underminerede bymidtens eksistensgrundlag. Nævnet afviste:

»Planklagenævnet finder, at klageren ikke er klageberettiget [...] Nævnet lægger herved vægt på, at klageren bor ca. 3,4 km fra butikken, og at klageren ikke er berørt på en måde, der adskiller sig væsentligt fra påvirkningen for en meget vid kreds af borgere i området.«

Nævnet tilføjede, at kredsen af klageberettigede typisk er **snævrere** i sager om et konkret forholds overensstemmelse med en lokalplan end i sager om planers tilvejebringelse.

Frist og gebyr. Klage skal indgives skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt, jf. [§ 60, stk. 1](#); er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen fra bekendtgørelsen, og ved indirekte afgørelser fra det tidspunkt, hvor klageren fik kendskab til afgørelsen, jf. [§ 60, stk. 2](#). Nævnet er streng med fristen: i [18/06162](#) blev en klage over et kommuneplantillæg afvist, fordi den var indgivet over halvandet år for sent, uden undskyldelige omstændigheder – mens klagen over den senere lokalplan blev realitetsbehandlet. Samme resultat i [NMK-33-03769](#) for så vidt angår den generelle helhedsplan fra 2013. Klagegebyret tilbagebetales kun, hvis klageren får medhold eller afgørelsen ændres, jf. [bekendtgørelse om gebyr for indbringelse af klager for Planklagenævnet § 3](#).

Afgørelsesform og endelighed. Sagsbehandlingen er skriftlig, jf. [lov om Planklagenævnet § 3, stk. 1-](#)

. Formanden kan afgøre sager, der ikke rummer spørgsmål af større eller principiel betydning, og sager, hvis afgørelse alene beror på en retlig vurdering, jf. [§ 4, stk. 1](#); principielle sager afgøres af det fuldtallige nævn, jf. [§ 4, stk. 2](#) – det gælder fx bymidteafgrænsningerne i Søndervig og Pandrup, hvor der forelå dissens. Nævnets afgørelser er **bindende** og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. [§ 3, stk. 3](#), men kan indbringes for domstolene inden 6 måneder, jf. [§ 3, stk. 4](#).

Opsættende virkning. Klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, jf. [lov om Planklagenævnet § 7, stk. 1](#); nævnet kan bestemme andet, hvor særlige grunde taler derfor, jf. [§ 7, stk. 3](#) og [planloven § 60 a, stk. 3](#).

I [25/00658](#) og [25/03336](#) om et nyt aflastningsområde ved Nørre Uttrup/Bouet afviste nævnet anmodningen. Vurderingen sker på foreløbigt grundlag og lægger vægt på, om det er overvejende sandsynligt, at der er sket en væsentlig lovovertrædelse, om realisering vil vanskeliggøre en senere fysisk lovliggørelse, og hvornår aktiviteten påbegyndes. Nævnet afviste udtrykkeligt værdispildsargumentet:

»Det ikke har nogen betydning for nævnets vurdering, om et projekt allerede er opført. Nævnet ophæver jævnligt afgørelser om forhold, som allerede er etableret...«

Realisering under en verserende klagesag sker altså på bygherrens egen risiko. Tilsvarende afslag på opsættende virkning i [24/08728](#) vedrørende miljøscreeningen for dagligvarebutikken i Hårlev – hvor hovedsagen [24/11848](#) senere endte med, at hele plangrundlaget faldt.

Genoptagelse. Nævnet genoptager kun ved nye væsentlige faktiske oplysninger, væsentlige sagsbehandlingsfejl eller væsentlige nye retlige forhold; uenighed i nævnets fortolkning er ikke nok, jf. [26/00964](#).

LOV

[Lov om Planklagenævnet § 3, stk. 1-4](#)
[Lov om Planklagenævnet § 4, stk. 1-2](#)
[Lov om Planklagenævnet § 7, stk. 1-3](#)
[Planloven § 11e, stk. 4](#)
[Planloven § 58, stk. 1](#)
[Planloven § 59, stk. 1-2](#)
[Planloven § 60, stk. 1-2](#)
[Planloven § 60a, stk. 3](#)

PRAKSIS

Planklagenævnet · Afslag på genoptagelse af sag om butiksanvendelse i strid med lokalplan for et aflastningsområde i Brønderslev 26.02.2026

Planklagenævnet · Planklagenævnet afviser klage over butiks tilladelighed grundet manglende retlig interesse 22.09.2025

Planklagenævnet · Ophævelse af kommuneplantillæg for dagligvarebutik på grund af mangelfuld detailhandelsredegørelse 06.08.2025

Planklagenævnet · Afslag på anmodning om opsættende virkning i sag om lokalplan for butikker og erhverv i Aalborg 24.06.2025

Planklagenævnet · Afslag på opsættende virkning i klagesag om miljøscreening af ny dagligvarebutik i Hårlev 07.11.2024

Planklagenævnet · Planklagenævnets stadfæstelse af bymidteudvidelse og ny dagligvarebutik i Søndervig 14.03.2024

Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om lokalplan for detailhandel på [vejnavn1], Klarup 10.08.2020

Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om Jammerbugt Kommunes lokalplan og kommuneplantillæg vedrørende detailhandel i Pandrup 04.09.2017

Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om Kommuneplantillæg og Lokalplan for butiks- og erhvervsområder ved Ndr. Landevej, Tønder 15.12.2016

§ 9 Domstolsprøvelsen: Frederikshavn-sagen gennem tre instanser

Planklagenævnets afgørelser kan indbringes for domstolene inden 6 måneder, jf. [lov om Planklagenævnet § 3, stk. 4](#). Den vigtigste domstolsprøvelse på detailhandelsområdet er den sagskæde, der udsprang af Frederikshavn Kommunes vedtagelse den 20. december 2017 af en lokalplan og et kommuneplantillæg, som muliggjorde en dagligvarebutik på 1.200 m² **uden for bymidten**.

En kvinde, der boede ca. 2 km fra planområdet og gennem to selskaber udlejede ejendomme til detailhandel i bymidten – heraf én ejendom 760 m fra planområdet udlejet til en konkurrerende dagligvarekæde – klagede til Planklagenævnet. Nævnet afviste klagen den 24. april 2018 med henvisning til manglende retlig interesse efter [planloven § 59, stk. 1](#).

Byretten i Hjørring frifandt nævnet den 11. december 2018 i [BS-19930/2018-HJO](#):

*»Retten finder, at **Sagsøger** som privatperson ikke er berørt på en måde, der adskiller sig væsentligt fra påvirkningen for en meget vid kreds af borgere, der har bolig inden for samme afstand fra lokalplanområdet ... Retten finder derfor ikke, at **Sagsøger** som privatperson under henvisning til sin tilknytning til lokalplanområdet har en væsentlig og individuel interesse«*

Retten fastslog, at interessen i, at detailhandlen forbliver i bymidten, er en »ideel og generel« interesse, og at der ikke er identifikation mellem en eneanpartshaver og selskaberne – selskaberne udlejede blot lokaler, hvilket gav en for indirekte interesse.

Vestre Landsret stadfæstede den 26. juni 2020 i [BS-634/2019-VLR](#). Landsretten fastslog, at en tilknytning som grundejer, beboer eller erhvervsdrivende i lokalområdet normalt er tilstrækkelig, men at der ellers skal foretages en konkret vurdering af afstand og tilknytning, hvor en ren ideel interesse ikke rækker. Landsretten afviste desuden, at aktiv deltagelse i planprocessen eller Århus-konventionen i sig selv gav klageret, og bemærkede, at [§ 59, stk. 2](#) – som implementerer konventionen – primært vedrører landsdækkende foreninger.

Højesteret stadfæstede den 1. juni 2023 i [BS-3521/2021-HJR](#). Anmodningen om præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen var afvist ved kendelse af 21. september 2022. Højesterets afgørende præmis:

»Af de grunde, der er anført af landsretten, finder Højesteret, at A ikke har retlig interesse i at klage over kommunens afgørelser om vedtagelse af lokalplanen og kommuneplantillægget. Heri ligger, at A ikke har "tilstrækkelig interesse", og at det dermed er uden betydning for hendes klageadgang efter planlovens § 59, stk. 1, om hun må anses for omfattet af "den berørte offentlighed" efter Århus-konventionens artikel 9, stk. 2, jf. artikel 2, stk. 5.«

Dommen bekræfter, at dansk praksis for klageberettigelse i planlægningssager ligger inden for medlemsstaternes skønsmargen efter EU-Domstolens praksis i sag C-570/13 (Gruber) og sag C-826/18 (Stichting Varkens in Nood). **Domstolene har altså bekræftet – ikke korigeret – Planklagenævnets linje.** Sammenholdt med [23/13155](#) tegner der sig et klart billede: den, der faktisk driver konkurrerende butik i umiddelbar nærhed af planområdet, er klageberettiget – men den, hvis interesse alene er afledt gennem udlejningsselskaber eller er af generel karakter, er det ikke.

Domstolene efterprøver i øvrigt nævnets afgørelser med den sædvanlige tilbageholdenhed over for skøn. I [BS-27101/2025-HBK](#) frifandt byretten Planklagenævnet i en sag om afslag på lovliggørende dispensation og accepterede, at kommunen lovligt kunne foretage en samlet skønsmæssig vurdering af byggeriets mange afvigelser fra lokalplanen frem for at vurdere hvert forhold isoleret.

Endelig har Højesteret i [BS-36790/2025-HJR](#) afklaret, at domstolene undtagelsesvis kan tillægge et søgsmål om gyldigheden af en administrativ afgørelse opsættende virkning – også når det er forvaltningsmyndigheden selv, der har anket en byretsdom, som tilsidesatte myndighedens afgørelse. Det giver en supplerende retsbeskyttelse i planlægningssager, hvor nævnets afslag på opsættende virkning efter [planloven § 60 a, stk. 3](#) ellers står alene.

LOV	Lov om Planklagenævnet § 3, stk. 4	Planloven § 59, stk. 1-2	Planloven § 60a, stk. 3
PRAKSIS	Højesteret · Opsættende virkning under anke af sag om Planklagenævnets afgørelse vedrørende lokalplan i Middelfart		15.01.2026
	Højesteret · Højesterets afvisning af klageberettigelse for privatperson i sag om lokalplan og Århus-konventionen		01.06.2023
	Landsretten · Dom om klageberettigelse efter planloven		26.06.2020

Byretten · Byret stadfæster Planklagenævnets afslag på lovliggørende dispensation for byggeri i strid med bevarende lokalplan	03.07.2026
Byretten · Afgørelse om klageberettigelse vedrørende lokalplan for dagligvarebutik	11.12.2018
Planklagenævnet · Planklagenævnets stadfæstelse af bymidteudvidelse og ny dagligvarebutik i Søndervig	14.03.2024

§ 10 Sammenfatning: hvor detailhandelsplaner falder – og hvor de holder

Detailhandelsreglerne har rødder i en grundig udvalgsanalyse: **Betænkning nr. 1476/2006 fra Udvalget for Planlægning og Detailhandel** kortlagde de tre styringsmidler, som stadig bærer systemet – afgrænsning af bymidter og bydelscentre, maksimalt butiksareal for hvert område og maksimale butiksstørrelser med sondring mellem dagligvarer og udvalgsvarer. Med planlovsreformen i 2017 blev styringen lempet (metodefrihed ved bymidteafgrænsning, ophævelse af særreglerne om store udvalgsvarebutikker, genåbning for aflastningsområder), men de tre styringsmidler består, og Planklagenævnets praksis viser, at de **formelle** krav i dag er skarpere end de materielle.

Mønstret på tværs af praksis kan opsummeres i fem punkter:

1. **Redegørelsen fælder flere planer end indholdet.** Planklagenævnet efterprøver ikke kommunens behovsvurdering, men det efterprøver med stor grundighed, om redegørelsen efter [§ 11 e, stk. 4-6](#) faktisk indeholder alle de lovbestemte vurderinger, og om den er offentliggjort sammen med planforslaget. En henvisning til en ekstern detailhandelsanalyse, der ikke er fremlagt, er ikke nok – [24/11848](#) og [22/04142](#). Konsekvensen er dobbelt: kommuneplantillægget ophæves, og lokalplanen bliver ugyldig efter [§ 13, stk. 1, nr. 1](#).
2. **Lokalplanen skal selv indeholde butiksstørrelserne.** Kravet i [§ 15, stk. 9](#) håndhæves uden slinger. Redegørelsen er ikke bindende, interne modstrid mellem lokalplanbestemmelser er en selvstændig ugyldighedsgrund, og servicefunktioner må ikke sammenblandes med butiksarealet – [NMK-33-01390](#) og [NMK-33-02828](#).
3. **Centerstrukturen prøves substantielt, men med respekt for kommunens skøn.** Bymidteudvidelser holder, når de sker indefra og ud i tilslutning til den eksisterende afgrænsning og med bymidtefunktioner i nærområdet ([23/13155](#), [18/06138](#)). De falder, når to centre vil betjene samme opland, eller når et bydelscenter placeres i et rent erhvervsområde ([22/11256](#) og [22/11987](#)). Sagerne afgøres ofte med dissens, hvilket understreger, at grænsen er skønspregt.
4. **Butikstypesondringen er arealbaseret og streng.** En udvalgsvarebutik skal *altovervejende* forhandle udvalgsvarer; 25 % dagligvareareal er for meget ([25/04448](#), fastholdt i [26/00964](#)). En butik med særlig pladskrævende varer må kun have ubetydeligt salg af andre varer ([NMK-33-03079](#), [25/07847](#)). Restriktionerne er forenelige med servicedirektivet ([20/07334](#)).
5. **Håndhævelsen kræver dokumentation.** Kommuner, der påbyder lovliggørelse med udokumenterede skøn over sortimentsfordelingen, taber sagen på officialprincippet ([25/07256](#)), ligesom kommuner, der overser spørgsmålet om eksisterende lovlig anvendelse ([NMK-33-03288](#)). Til gengæld fortabes retten til lovliggørelse ikke let ved passivitet ([24/05721](#), [NMK-33-03079](#)).

Processuelt gælder, at klageadgangen er reel for konkurrerende detailhandlere i umiddelbar nærhed, men lukket for generelle interesser i bymidtens overlevelse – en linje, domstolene har stadfæstet helt op til Højesteret. Og

fordi klage ikke har opsættende virkning, mens nævnet »jævnligt ophæver afgørelser om forhold, som allerede er etableret«, bærer bygherren risikoen for at bygge på et plangrundlag, hvis redegørelse ikke holder.

For den strategiske ramme omkring bymidteplanlægning henvises til [vejledning om strategisk planlægning for bymidter](#), der bl.a. sammenfatter redegørelseskravene ved udlæg af aflastningsområder. Der er ikke vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer af planlovens detailhandelsbestemmelser (§§ 5 1-5 r og § 11 e); en vedtaget ændring af [§ 29](#) om statslige indsigelser vil dog – når den sættes i kraft – indebære, at aflastningsområder uden for hovedstadsområdet ikke længere indgår i de nationale interesser i kommuneplanlægningen.

Afgrænsning: kommuneplanlægning generelt behandles under [kommuneplan](#), lokalplaner generelt under [lokalplaner](#), dispensation og lovliggørelse i øvrigt under [byggetilladelse](#), konkurrenceretlige forhold under [konkurrenceret](#) og illoyal konkurrence under [markedsføringsret B2B](#).

LOV	Planloven § 11e, stk. 4-6	Planloven § 13, stk. 1	Planloven § 15, stk. 9
	Planloven § 29, stk. 1		
PRAKSIS	Planklagenævnet · Planklagenævnet stadfæster påbud om lovliggørelse af loppesupermarked i erhvervsområde ved Englandsvej, Kastrup		24.03.2026
	Planklagenævnet · Planklagenævnet ophæver påbud om lovliggørelse af butiksanvendelse grundet mangelfuld sagsoplysning		03.03.2026
	Planklagenævnet · Afslag på genoptagelse af sag om butiksanvendelse i strid med lokalplan for et aflastningsområde i Brønderslev		26.02.2026
	Planklagenævnet · Anvendelse af ejendom til møbelbutik i strid med lokalplan – Spørgsmål om eksisterende lovlig anvendelse og myndighedspassivitet		03.10.2025
	Planklagenævnet · Butik med blandet sortiment anset for at være i strid med lokalplanens forbud mod dagligvarebutikker		22.09.2025
	Planklagenævnet · Ophævelse af kommuneplantillæg for dagligvarebutik på grund af mangelfuld detailhandelsredegørelse		06.08.2025
	Planklagenævnet · Planklagenævnets stadfæstelse af bymidteudvidelse og ny dagligvarebutik i Søndervig		14.03.2024
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om ugyldighed af kommuneplantillæg og lokalplan for bydelscenter i Hjørring		22.03.2023
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om kommuneplantillæg nr. 15 vedrørende udvidelse af lokalcenter ved [A1] i Skive		12.09.2022
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om afslag på tilladelse til etablering af butik i Kokkedal		16.03.2022
	Planklagenævnet · Planklagenævnets afgørelse om Jammerbugt Kommunes Helhedsplan 2017 - Detailhandel i Pandrup		22.05.2019
	Planklagenævnet · Afgørelse om lovliggørelse af detailhandel i Viborg Kommune		07.09.2016
	Planklagenævnet · Ophævelse af påbud om lovliggørelse af bagerforretning i Rødovre Kommune		19.01.2016
	Planklagenævnet · Ophævelse af lokalplan for butik i Kregme grundet strid med planlovens detailhandelsregler		08.12.2015
	Planklagenævnet · Lokalplan ophævet pga. manglende bestemmelser om butiksstørrelser		23.01.2014

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Planloven § 5l	Planloven § 5m	stk. 2
Planloven § 5n	Planloven § 5q	stk. 1-3
stk. 1		

Planloven § 11e	stk. 4	Planloven § 15	stk. 9
Planloven § 16	stk. 6	Planloven § 58	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser 46 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS 2

15.01.2026	Opsættende virkning under anke af sag om Planklagenævnets afgørelse vedrørende lokalplan i Middelfart	36790-2025
01.06.2023	Højesterets afvisning af klageberettigelse for privatperson i sag om lokalplan og Århus-konventionen	bs-3521-2021-hjr

LANDSRETTE · ANKEINSTANS 1

26.06.2020	Dom om klageberettigelse efter planloven	3162-3757
------------	--	-----------

BYRETTE · FØRSTE INSTANS 2

03.07.2026	Byret stadfæster Planklagenævnets afslag på lovliggørende dispensation for byggeri i strid med bevarende lokalplan	11046-14237
11.12.2018	Afgørelse om klageberettigelse vedrørende lokalplan for dagligvarebutik	3154-3748

PLANKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 40

24.03.2026	Planklagenævnet stadfæster påbud om lovliggørelse af loppesupermarked i erhvervsområde ved Englandsvej, Kastrup	25/07847
12.03.2026	Planklagenævnet stadfæster forbud mod lager og showroom til brændeovne i Randers	25/07138
03.03.2026	Planklagenævnet ophæver påbud om lovliggørelse af butiksanvendelse grundet mangelfuld sagsoplysning	25/07256
26.02.2026	Afslag på genoptagelse af sag om butiksanvendelse i strid med lokalplan for et aflastningsområde i Brønderslev	26/00964
10.02.2026	Afvisning af klagesag og ophævelse af kommunalt påbud om lovliggørelse af anvendelse til udvalgswarebutik	25/10826
31.10.2025	Afgørelse i klagesag om lokalplan for butikker og erhverv i Nørre Uttrup	25/00826
03.10.2025	Anvendelse af ejendom til møbelbutik i strid med lokalplan – Spørgsmål om eksisterende lovlig anvendelse og myndighedspassivitet	24/05721
22.09.2025	Butik med blandet sortiment anset for at være i strid med lokalplanens forbud mod dagligvarebutikker	25/04448
22.09.2025	Planklagenævnet afviser klage over butiks tilladelighed grundet manglende retlig interesse	25/07444
06.08.2025	Ophævelse af kommuneplantillæg for dagligvarebutik på grund af mangelfuld detailhandelsredegørelse	24/11848, 24/11849, 24/08728

24.06.2025	Afslag på anmodning om opsættende virkning i sag om lokalplan for butikker og erhverv i Aalborg	25/00658, 25/03336
07.11.2024	Afslag på opsættende virkning i klagesag om miljøscreening af ny dagligvarebutik i Hårlev	24/08728
14.03.2024	Planklagenævnets stadfæstelse af bymidteudvidelse og ny dagligvarebutik i Søndervig	23/13155, 23/13156, 23/13157, 23/13158, 23/13159, 23/14269
24.08.2023	Planklagenævnets afgørelse om anvendelse af lejemål i strid med lokalplan	22/10850
22.03.2023	Planklagenævnets afgørelse om ugyldighed af kommuneplantillæg og lokalplan for bydelscenter i Hjørring	22/11256 og 22/11987
12.09.2022	Planklagenævnets afgørelse om kommuneplantillæg nr. 15 vedrørende udvidelse af lokalcenter ved [A1] i Skive	22/04142
16.03.2022	Planklagenævnets afgørelse om afslag på tilladelse til etablering af butik i Kokkedal	20/07334
07.03.2022	Planklagenævnets afgørelse om kommuneplantillæg vedrørende detailhandel og bymidteafgrænsning i Kokkedal	22/00887
30.06.2021	Klage over afgørelse om lokalplanpligt for udvidelse af dagligvarebutik i Brønshøj	20/04352
04.11.2020	Vurdering af lokalplanpligt ved udvidelse af butiksareal og ændring af flugtveje i København	18/06507
10.08.2020	Planklagenævnets afgørelse om lokalplan for detailhandel på [vejnavn1], Klarup	18/06162
09.03.2020	Ophævelse af lokalplanbestemmelse om genbrugsbutik på grund af uoverensstemmelse med planlovens detailhandelsregler	19/03441 og 19/06838
22.05.2019	Planklagenævnets afgørelse om Jammerbugt Kommunes Helhedsplan 2017 - Detailhandel i Pandrup	18/06138
07.01.2019	Planklagenævnets afgørelse om reduktion af butiksareal og høringspligt ved vedtagelse af lokalplan i Herning Kommune	18/06063 (Tidl. NMK-33-04662)
12.07.2018	Planklagenævnets afgørelse vedrørende lokalplan for dagligvarebutik på Esbern Snaresvej/Lerchenfeldvej i Kalundborg	NMK-33-03803, NMK-33-03804
12.06.2018	Planklagenævnets afvisning af klage over Viborg Kommunes påbud om lovliggørelse af detailhandelsbutik	NMK-33-04602
04.09.2017	Planklagenævnets afgørelse om Jammerbugt Kommunes lokalplan og kommuneplantillæg vedrørende detailhandel i Pandrup	NMK-33-03769
06.04.2017	Planklagenævnets afgørelse om detailhandelstilladelse i Espergærde Centeret	NMK-33-03799
13.01.2017	Klage over Lyngby-Taarbæk Kommunes vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan for [adresse1]	NMK-33-03673
15.12.2016	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om Kommuneplantillæg og Lokalplan for butiks- og erhvervsområder ved Ndr. Landevej, Tønder	NMK-33-03352

07.09.2016	Afgørelse om lovliggørelse af detailhandel i Viborg Kommune	NMK-33-03079
19.01.2016	Ophævelse af påbud om lovliggørelse af bagerforretning i Rødovre Kommune	NMK-33-03288
08.12.2015	Ophævelse af lokalplan for butik i Kregme grundet strid med planlovens detailhandelsregler	NMK-33-02828, NMK-34-00437, NMK-41-00310
12.03.2015	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om Skive Kommunes kommuneplan for lokalcenter på slagterigrunden	NMK-33-02357
13.02.2015	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om lokalplan for lokalcenter i Gribskov Kommune	NMK-33-02365
29.08.2014	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om ophævelse af Randers Kommunes principptilladelse til dagligvarebutik	NMK-33-01921
12.02.2014	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om Holbæk Kommunes lokalplan og kommuneplantillæg for butikscener i [adresse1]	NMK-33-01641
23.01.2014	Lokalplan ophævet pga. manglende bestemmelser om butiksstørrelser	NMK-33-01390
13.09.2013	Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om lagersalg i strid med lokalplan	NMK-33-00873
11.09.2013	Afvisning af klage over lokalplan for ny dagligvarebutik i Jyllinge	NMK-33-00990

VEJDIREKTORATET · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

21.09.2020	Kommunes påbud om fjernelse af byport på grund af ulovlig skiltning stadfæstet	20_07334
------------	--	----------

FORARBEJDE **Betænkninger**

1 reference

Betænkning nr. 1476 fra Udvalget for Planlægning og Detailhandel

nr. 1476 · 2006 · Miljøministeriet